

Волинська обласна рада
Управління освіти, науки та молоді
Волинської обласної державної адміністрації

Вищий комунальний навчальний
заклад «Володимир-Волинський
педагогічний коледж
ім. А. Ю. Кримського»

Регіональна рада молодих вчених
при управлінні освіти, науки
та молоді Волинської обласної
державної адміністрації

ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ ІМ. А. Ю. КРИМСЬКОГО: МИНУВШИНА, СУЧАСНІСТЬ, МАЙБУТТЯ

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю,
присвяченої 80-річчю освітнього закладу*

28 листопада 2019 року,
м. Володимир-Волинський

Луцьк
Вежа-Друк
2019

УДК 377.8(477.82-37)(082)

В 67

*Рекомендовано до друку
педагогічною радою ВКНЗ «Володимир-Волинський
педагогічний коледж ім. А. Ю. Кримського»
(протокол № 3 від 18 листопада 2019 року)*

Редакційна колегія

Гаврилук А. П., кандидат педагогічних наук, доцент
Гнепа О. В., кандидат педагогічних наук
Жулковський Б. Є., кандидат мистецтвознавства
Кашубський В. В., магістр філології
Нагірний М. З., кандидат історичних наук, доцент
Савельєв М. Г., кандидат педагогічних наук,
Заслужений працівник освіти України
Цьось В. А., магістр комп'ютерних технологій
Чуй К. І., кандидат філологічних наук
Чуй С. В., кандидат філологічних наук
Юринець О. О., кандидат педагогічних наук

В 67 **Володимир-Волинський педагогічний коледж ім. А. Ю. Кримського:** минушина, сучасність, майбуття : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. з міжнародною участю, присвяченої 80-річчю освітнього закладу; 28 листоп. 2019 р., м. Володимир-Волинський / упоряд., голов. ред. Б. Є. Жулковський. – Луцьк : Вежа-Друк, 2019. – 532 с.

ISBN 978-966-940-273-8

У збірнику подано матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Володимир-Волинський педагогічний коледж ім. А. Ю. Кримського: минушина, сучасність, майбуття».

Матеріали доповідей друкуються в авторському оригіналі з незначними правками. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність інформації, поданої в публікаціях. У разі виявлення академічного плагіату, до доповідача та його наукового керівника можуть застосовуватися санкції згідно з чинним законодавством України у сфері авторських та суміжних прав.

Висловлюємо щирю вдячність меценату, засновнику ПП «Укр-Петроль» Сергію Михайловичу Ковальчуку за допомогу у підготовці та виданні збірника матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції.

УДК 377.8(477.82-37)(082)

© ВКНЗ «Володимир-Волинський педагогічний коледж ім. А. Ю. Кримського», 2019

© Жулковський Б. Є. (упорядкування), 2019

ISBN 978-966-940-273-8

Романюк Олена Василівна Формування позитивного іміджу навчального закладу шляхом розробки об'єктів фірмового стилю	486
Старченко Катерина Петрівна Палац Потоцьких – цікавий архітектурний об'єкт давнього Кристинополя (Червонограда)	489
Солтис Василь Миколайович Низкиницький монастир – перлина духовної культури Волинського краю	491
Кучинська Ангеліна Русланівна Історія костелу Преображення Господнього в смт. Маневичі Волинської області	493
Нагорна Дарина Олександрівна Історія Пулемецької школи	495
Ціко Марія Василівна Формування патріотизму в молодших школярів засобами писанкарства	498
Подзізей Світлана Олександрівна Музей декоративно-прикладного мистецтва у навчальному закладі	500
Волох Світлана Олегівна Декоративний розпис як компонент для творчості	504
Соболь Марія Юріївна Продовжуємо національні традиції	507
Божко Ольга Володимирівна Любешівський колегіум – осередок освіти, науки та культури Волині	512
Муха Валерія Олександрівна Мистецтво української графіки: Г. Нарбут та Н. Хасевич	516
Подзізей Марія Миколаївна, Подзізей Григорій Ігорович Фортепіанна творчість Володимира Птушкіна в контексті естетики постмодернізму	518
Гнепа Ольга Володимирівна Арт-терапія як важлива складова освітнього процесу педагогічного коледжу	523
Волошина Наталія Нилівна «Евритміка» Еміля Жака-Далькроза та «релятивна сольмізація» Золтана Кодая – провідні європейські музично-дидактичні системи	527
Жук Дар'я Володимирівна Формування екологічної свідомості студентів педагогічних закладів вищої освіти	531

Жук Дар'я Володимирівна
студентка 3 курсу 117-п групи
спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)
Мелітопольського державного педагогічного
університету ім. Б. Хмельницького
Науковий керівник:
Непша Олександр Вікторович
старший викладач
Мелітопольського державного
педагогічного університету ім. Б. Хмельницького

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. Сучасну ситуацію в освіті в контексті глобальних проблем сучасності в цілому і екологічних проблем, зокрема, можна і слід прив'язувати до фактору формування в студентів здатності до пошуку способів і засобів компенсації негативного впливу на природу результатів людської діяльності таким чином, щоб критерієм освоєння навколишнього середовища ставала природа. Суть цього критерію полягає в сумісності пізнавального і ціннісного в свідомості студента, в співвідносимості наукового знання з конструктивною практикою перетворення природи, без якої знання залишаються нереалізованими. Ця складна проблема з усією очевидністю відображає необхідність формування у студентів педагогічного університету екологічної свідомості.

Мета дослідження: проаналізувати особливості формування екологічної свідомості студентів педагогічних вищих навчальних закладів

Результати дослідження. Проблема формування екологічної свідомості студентів педагогічного університету – це соціально-педагогічна проблема. Її рішення виводить людину на цілісне сприйняття екологічних проблем, яка повинна стати невід'ємною складовою частиною мислення і свідомості вчителя, перетворитися в необхідний компонент культури [1, с.190].

Новий багатополосний світ перебуває в пошуках вирішення глобальних проблем сучасності, що виникли в результаті стрімкого ходу науково-технічного прогресу, зміни технологій і відповідних перетворень в природі. Реальні передумови вирішення екологічних проблем приховані в «світогляді співтворчості», яке передбачає поєднання цілей діяльності людини з тенденціями розвитку світу, «діалог» між людиною і природою [10].

Розвиток науки і техніки призвело до того, що проблема взаємини людини і природи вже не є суто біологічними, а набувають методологічного значення як в теоретичному осмисленні людиною перспективи своєї взаємодії з природою, так і в практичних висновках цього осмислення: від повного самознищення до процвітання, досягнення добробуту, перетворення планети в сприятливе місце для життя.

Позитивне вирішення проблеми людина і природа багато в чому залежить від учителя, що формує в учнів екологічну свідомість на основі морально-етичних норм, без яких неможливо пізнавально-творча взаємодія людини з природою: перехід до відносин екопартнерства між природою і соціумом, формування здатності людини протистояти екологічній кризі і впливати на розв'язання суперечностей розвитку культури в цілому [10].

Ідея формування екологічної свідомості учнів є не просто відображенням вимоги вирішувати екологічні проблеми. З'явилося розуміння того, що сутність протиріч між навколишнім середовищем, яке прагне до самозбереження і реалізацією особистих тенденцій до розвитку, між необхідністю збереження природи і її руйнуванням в результаті перетворювальної діяльності людини, які вирішує людина, полягає в сумісності науково-пізнавального і ціннісно-цільового в екологічній свідомості, яке в свою чергу звернено до практики вирішення екологічних проблем [11,с.26].

Формування екологічної свідомості учнів – це актуальна наукова проблема, що виникла разом з кризою культури, щодо якого екологічні проблеми постають як його вираз. Поняття «екологічна свідомість» набуло статусу міждисциплінарної категорії високого рівня узагальненості в різних наукових дисциплінах. В контексті етики проблема екологічної свідомості розглядається в єдності і у взаємозв'язку з моральністю: одним із способів регулювання взаємодії людини з природою є моральність, яка в поєднанні з екологічною свідомістю як галуззю науки і може, і повинна бути ціннісно-орієнтованим механізмом взаємин людини з природою» [5,с.143].

Взаємодія людини з нерівнозначний в тому сенсі, що його регулювання здійснюється людською діяльністю. У розвитку діяльнісних відносин створюється і постійно відтворюється конкретна ситуація: діяльність розвивається як іманентна залежність людини від об'єктивного світу, в самій своїй залежності людина стверджується як центр активності.

Утвердження людиною себе в якості центру активності з природою вимагає, щоб настанови екологічної свідомості свідчили не тільки про справжнє, але і ціннісному відношенні до природи.

Природа містить в собі культурно-значущі ціннісні якості, завдяки чому у людини з'являється реальна можливість діалогу з природою.

Джерелом цих проблем в педагогічній практиці є протиріччя між існуючим «горизонтом» антропоцентризму, що приводить до втрати перспективи і орієнтації на виживання цивілізації, і необхідністю формувати в учнів екоцентричної установки екологічної свідомості [12,с.6].

Як показує аналіз досвіду освітніх установ з екологічної освіти і виховання учнів, навіть ті вчителі, які цілеспрямовано формують у дітей етичні норми взаємодії людей з природою, не в повній мірі усвідомлюють, що екоцентризм як духовна орієнтація екологічної свідомості не дозволяє обійти навіть найпростіші моменти негативних впливів людської діяльності на природу [3,с.106; 9,с.69].

Природа містить в собі культурно-значущі ціннісні якості. В цьому закладена можливість і здатність «спілкування» студентів з природою, зміст якого розкриває характер взаємозалежності між студентами і природою.

Взаємозалежність похідна від діяльності людини, яка в свою чергу виступає підставою його соціальності, що відтворюється і в екологічній свідомості в формі етичних норм як цінностей [8,с.128]

Процес формування екологічної свідомості студентів передбачає розвиток наукового, нормативно-оціночного і практичного його компонентів, усвідомлення ними ролі світоглядної позиції співтворчості у вирішенні екологічних проблем, стає ефективним, коли дотримуються такі педагогічні умови:

– зміст формування екологічної свідомості студентів, що базується на міждисциплінарній інтеграції різного типу наукового знання, реалізується на рівні наукових дисциплін, на рівні наукового матеріалу і на рівні педагогічної практики [2,с.59];

– оволодіння студентами екологічними знаннями доповнюється формуванням етичних норм, які окреслюють можливі межі взаємодії людини з природою [8,с.128];

– зняття проблемності реальних еколого-педагогічних ситуацій «підпорядковується» вимозі розвитку у студентів оціночного і ціннісного ставлення до екологічних знань, до способів орієнтації учнів на охорону довкілля і т.ін. [7,с.147];

– процес пізнання екологічних проблем стає подією, осмислення якого виводить студентів на світоглядний рівень сприйняття екологічних проблем [4,с.223];

– оволодіння студентами досвідом формування екологічної свідомості учнів здійснюється під знаком установок екоцентричної свідомості, що знімає протиріччя між споживацько-гедоністичним підходом до природи і діалогом з природою, взаємним сприйняттям людиною природи і природою людини [6,с.96].

Висновки та перспективи. Формування екологічної свідомості студентів педагогічний закладів вищої освіти включає засвоєння екологічних знань, розвиток екологічної культури і навичок екологічно правильного поведіння з застосуванням активних методів навчання і етичних принципів.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні особливостей формування екологічної компетентності учнів на уроках географії у загальноосвітніх навчальних закладах.

Список використаних джерел

1. Гришко С.В. Проблеми формування екологічної культури студентської молоді в сучасному суспільстві // С.В. Гришко, О.В. Непша // Екологія: зб. наук. пр. VII-го Всеукр. з'їзду екологів з міжнародною участю, (25-27 вересня, 2019). – Вінниця: ВНТУ, 2019. – С. 190.

2. Донченко Л.М. Формування екологічних знань і вмінь майбутніх вчителів географії під час вивчення курсу «Загальне землезнавство» / Л.М. Донченко, Т.В. Зав'ялова, В.М.Іванова, О.В. Непша // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. – Вип. 63. – Т. 2. – С. 59-64є

3. Донченко Л. М. Формування екологічних знань в курсі географії загальноосвітньої школи / Л.М. Донченко, Т.В. Зав'ялова // Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку: матеріали III Міжнар. наук.-прак. інтернет- конф. – Бердянськ : БДПУ, 2019. – С. 106–107

4. Іванова В. Шляхи формування екологічного світогляду та екологічної культури майбутніх вчителів географії / В.Іванова, Я. Сугоняк // Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Інтердисциплінарні виміри. – Конін-Ужгород-Херсон-Кривий Ріг: Посвіт, 2019. – С.223-225.
5. Прохорова Л.А. Екологічна освіта та виховання молоді як основа екологічної культури суспільства / Л.А. Прохорова, Т.В. Зав'ялова, О.В. Непша // Дискурс в умовах мінливості соціокультурного простору. – Мелітополь: Видавництво МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2018. – С.143-146.
6. Прохорова Л.А. Готовність майбутніх вчителів географії до екологічного виховання учнівської молоді у сучасній загальноосвітній школі / Л.А. Прохорова, Т.В. Зав'ялова, О.В. Непша // Екологія – філософія існування людства: зб. наук. Праць. – Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2018. – С.96-100.
7. Прохорова Л.А. Формування екологічного світогляду молоді в системі загальноосвітня школа-заклад вищої освіти / Л.А. Прохорова, Т.В. Зав'ялова, О.В. Непша // Екологія–філософія існування людства: зб. наук. пр. – Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2019. – С. 147-151.
8. Прохорова Л.А. Етичний аспект формування екологічної свідомості / Л.А. Прохорова // Соціальні та екологічні технології: актуальні проблеми теорії і практики: матеріали XI Міжнар. Інтернет-конф.(Мелітополь, 22-24 січня, 2019 року). – Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2019. – С. 128-130.
9. Прохорова Л.А. Екологічна освіта в шкільному курсі географії / Л.А. Прохорова // Наукове сьогодення: теоретико-прикладні дослідження та перспективи: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.(17 травня 2019 року, Мелітополь). – Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2019. – С.69-73.
10. Троїцька Т. С. Філософсько-освітні пошуки відтворення втраченої парадигми «природа-людина»: Монографія. Етнокультурний ландшафт Північного Приазов'я. – Сімферополь: Таврія, 2004. – 276 с.
11. Троїцька Т.С. Дидактичний аспект формування екологічної свідомості у професійній компетенції педагога / Т.С. Троїцька, Г.Г. Тараненко // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер.: Педагогіка і психологія. – Зб. статей. – Вип.8. –Ч.2. – Ялта: РВВ КГУ, 2005. – С.26-29.
12. Троїцька Т.С. Коеволюційна парадигма як одна з визначальних детермінант антропоєкологічної освіти / Т.С. Троїцька, Г.Г. Тараненко // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – Вип. 7. – 2011. – С.6-12.

